

Міжнародна науково-теоретична конференція “Творчість Михайла Драй-Хмари в контексті неокласичних тенденцій у світовій літературі” отримала широкий розголос і високу оцінку серед наукової і творчої громадськості.

Андрій Тімофєєв

Отримано 13.11.2009 р.

м. Кам'янець-Подільський ■

ВАЛЕРІЙ ШЕВЧУК – ПИСЬМЕННИК І ВЧЕНИЙ

На наукову конференцію з нагоди 70-річчя письменника, дослідника давньої української історії та літератури, перекладача, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Валерія Шевчука 8-9 жовтня 2009 р. прибули до Житомира літературознавці, лінгвісти та педагоги з Києва, Миколаєва, Чернівців, Львова, Івано-Франківська, Ніжина, Умані, Сум, Сімферополя, Варшави. Організаторами конференції були кафедра українського літературознавства і компаративістики, кафедра дидактичної лінгвістики і літературознавства та кафедра української мови Навчально-наукового інституту філології та журналістики Житомирського державного університету імені Івана Франка. Пленарне засідання вів директор Інституту філології та журналістики *В. Мойсієнко*. Учасників конференції вітали проректор ЖДУ ім. Івана Франка з наукової роботи *С. Покутний*, начальник управління культури Житомирської обласної державної адміністрації *В. Врублевський* та дослідниця творчості Валерія Шевчука з Варшавського університету *М. Замбжицька*. Із науковими доповідями виступили доктор філологічних наук, проф. *П. Білоус* (“Алегоричний дискурс повісті “Привид мертвого дому” Валерія Шевчука”) та доктор педагогічних наук *Н. Волошина* (“Проблеми шкільної літературної освіти”).

Секційні засідання проводилися за трьома напрямками: “Літературознавство”; “Мовознавство. Лінгвостилістичні особливості творів Валерія Шевчука”; “Методичний аспект вивчення творчості Валерія Шевчука”. Під час секційних засідань дослідники й шанувальники творчості Вал. Шевчука мали, за словами П. Білоуса, унікальну нагоду зачитувати свої доповіді про тексти письменника в його присутності. Окремі доповіді Валерій Олександрович щедро коментував, уточнюючи дати, обставини постанови того чи того твору, розкриваючи цікаві деталі із життя житомирського літературного осередку.

У літературознавчих доповідях літературна постать Валерія Шевчука була висвітлена досить різнобічно, було порушено низку проблем поетики його творчості. *М. Хороб* охарактеризувала мистецтво творення оповідання Вал. Шевчука. *М. Барабаш* зупинилася на жанрових особливостях та образно-стильових доміантах готично-притчевої прози Вал. Шевчука. *В. Білобровець* проаналізував проблему персоналізації ідеї у драматургії письменника. *С. Герасимчук* розглянула алегорію в повісті “На полі смиренному”. *І. Приліпко* описала прийом художнього синкретизму у творі “Тіні зникомі”. *А. Маєвський* визначив мотив смерті як атрибутив детективного жанру у творчості Вал. Шевчука. Особливий інтерес викликала доповідь *М. Замбжицької* про структурно-семіотичне тлумачення мотиву мандрівки в потойбіччя у вибраних творах Вал. Шевчука. Елементи інтертексту в оповіданні “Жінка-змія” розглянула *Т. Клименко*. *В. Дмитрук* здійснила психоаналітичну інтерпретацію рефлексій персонажів у романі “Око Прірви”. *К. Дюжева* розкрила проблемно-стилістичну поліваріативність історичних творів шістдесятників на матеріалі художніх текстів Ліни Костенко та Валерія Шевчука. *А. Бондаренко* розглянула інтерсеміотичні грані дискурсивного простору роману “Срібне молоко”. *А. Горбань* з'ясувала герменевтичний код у повісті “Сповідь”. *О. Юрчук* зіставила нативістичні риси у творчості Вал. Шевчука з контркультурацією в текстах Володимира Даниленка. У компаративістичному річищі рухалися доповіді *Н. Ткачек* про типологічну близькість романів Тараса Прохаська, Валерія Шевчука й Габрієля Маркеса, *Т. Белімової* про спільні та відмінні риси поетики житомирської саги Вал. Шевчука “Стежка в траві” та “Саги про Форсайтів” Джона Голсуорсі, *Д. Лук'яненко* про художнє освоєння письменником феномену Сковороди, *Г. Левченко* про типологічну подібність легенди про Агасфера та фантастичних повістей Вал. Шевчука (“Сповідь”, “Мор”, “Птахи з невидимого острова”), *Г. Осіпчук* про міфологеми в ролі кореферентів у творчості Вал. Шевчука, *С. Лотоцької* про сон як художній прийом у творах Валерія Шевчука та Григора Тютюнника, *В. Башманівського* про образ князя Святослава в романі-есе “Мислене дерево” та сонетах Миколи Зерова. Образи української міфології та демонології розглянули у творчості письменника *Г. Грибан* і *К. Бугайчук*. *Н. Козачук* своєю доповіддю “Валерій Шевчук як герой у прозі В. Даниленка” спонукала автора поділитися думками щодо іронічного дискурсу у своїх текстах. *С. Чернюк* порушила проблему провінційності у творчості Вал. Шевчука. *В. Слюсар* розглянув виявлення спокуси як екзистенцієму людського життя, *Т. Коваль* – проблему старості у творчості письменника, *М. Масловська* – образ Івана Мазепи як будівничого козацької держави у “Просвіченому володарі”. *В. Чайковська* висвітлила дружні та колежанські

взаємини письменника з Євгеном Концевичем та Борисом Теном. Доповідачка продемонструвала слайд-фільм про Валерія Шевчука в житомирському літературному оточенні.

У мовознавчій секції жвавий інтерес викликали доповіді *Т. Монахової* про типи семантичних деривацій концептів дім і дорога в ідіолекті Вал. Шевчука та *О. Переломової* про мовні особливості ідіостилю письменника. Працівники кафедри української мови Житомирського державного університету імені Івана Франка *В. Мойсієнко, Н. Дяченко, М. Шарапа, С. Яценко, Н. Янчук* оприлюднили низку доповідей про словник мови творів Вал. Шевчука. Методичний аспект у вивченні творчості Вал. Шевчука був представлений доповідями *Н. Волошиної, З. Шевченко, Т. Яценко, А. Лісовського, Н. Білоус* та ін.

Завершилася конференція екскурсією літературними місцями Житомира з відвідуванням літературного музею. Директор Житомирського літературного музею В. Єремєєв, старший науковий співробітник В. Шнайдер та науковий співробітник музею Н. Євченко ознайомили учасників з музейними експозиціями, присвяченими Валерієві Шевчуку та композитору Михайлові Скорульському. Учасники конференції мали нагоду також оглянути виставку картин Світлани Зеленої.

Матеріали конференції вийдуть друком в історико-філологічному збірнику "Волинь-Житомирщина", котрий унесено до переліку науково-фахових видань України.

Галина Левченко

Отримано 20.10.2009 р.

м. Київ ■

ІІІ МІЖНАРОДНИЙ ФОРУМ ПЕРЕКЛАДАЧІВ І ВИДАВЦІВ КРАЇН СНД І БАЛТІЇ

Вірменська письменниця Сільва Капутікян починає свою повість "Каравани ще йдуть..." думкою, нібито на каравелі Колумба був і вірменський моряк Мартірос, а отже, Новий світ відкрив і представник її нації. Для письменника важливо показати самобутність своєї культури, що випросторюється в часі й темпоралізується у просторі. Ще десятиліття тому письменник мав більше можливостей потрапити в інші світи — навіть у СРСР перекладали багато. Безперечно, лівову частку склали ідеологічні автори, але й за тих умов у республіках можна було натрапити на цікаві книжки. Тепер ми нічого вже не знаємо про літературні угруповання сусідніх країн. Сьогодні важливо повертатися до цього міжлітературного діалогу.

З цією метою в Єревані на початку жовтня 2009 р. проходив ІІІ Форум перекладачів і видавців країн СНД і Балтії (за підтримки Міждержавного фонду гуманітарної співпраці держав-учасників СНД, під патронатом Міністерства культури Республіки Вірменія та Вірменської громадської організації культурної співдружності із зарубіжними країнами). На форум були запрошені делегації літературознавців, критиків, перекладачів і видавців з одинадцяти країн: Білорусії, Грузії, Естонії, Киргизії, Латвії, Литви, Молдови, Росії, Таджикистану, Узбекистану, України. У цьому форумі взяли участь близько 150 делегатів, було представлено понад 50 видавництв.

Форум був присвячений практичним питанням перекладу національних літератур. Перші кроки вже зроблено після ІІ Форуму: створено сайт Спільки перекладачів країн СНД і Балтії, підготовлено до друку "Анотований каталог письменників та перекладачів країн СНД і Балтії" (від України до каталогу ввійшли А. Багряна, Н. Бельченко, О. Божко, П. Вольвач, С. Драченко, Д. Дроздовський, Ю. Завгородній, Т. Зарівна, Д. Лазуткін, В. Левицький, О. Лучук, Т. Лучук, І. Магдиш, А. Месропян, М. Нестерчук, Л. Таран, А. Тимченко, Н. Федорак, Д. Чистяк).

До порядку денного входили такі питання: механізми розробки, підготовки та видання книжкових проектів національних літератур, що користуються попитом на ринку; обмін досвідом із виходу на національні ринки; фінансові джерела (державні кошти, спонсорство тощо). Важливими були й питання щодо вдосконалення та розвитку творчої координації. Крім книговидавців і перекладачів, делегатами ІІІ Форуму були також викладачі з різних вищих навчальних закладів, зацікавлені в підготовці перекладацьких кадрів, обмінювачі студентів, щоб у майбутньому стало можливим перекладати літературу безпосередньо з мов країн СНД і Балтії.

На виставці видань гуманітарної тематики (література й літературознавство) було сім українських стендів: видавництва Національного університету "Острозька академія", журналу "Всесвіт", журналу "Радуга", Української асоціації книговидавців, видавництв "Грані-Т", "Срібне слово" та "Наш час".

Під час форуму відбулося три круглих столи на такі теми:

– специфіка вибору перекладної літератури на вітчизняному ринку (модерували М. Візель – провідний редактор видавництва "Иностранка/ КоЛибри", Росія; С. Мурадян – заступник головного редактора журналу "Літературна Вірменія", Вірменія);